

24.4.2020

HARTAANSELÄNRANNAN ETÄTYÖPAJA

Aika 22.4.2020 klo 17.30-20.40
Paikka Teams-kokous netissä
Osallistujat 63 osallistujaa

Etätyöpajan ohjelma

Mervi Uusimäki ohjeisti aluksi, miten teams-kokouksessa toimitaan.

Kari Nykänen avasi etätyöpajan kertoen hankkeen tämän hetkisestä vaiheesta (OAS nähtävillä). Hän rohkaisi kaikkia osallistumaan aktiivisesti hankkeen eteenpäin viemiseen: kaikkien apu on tarpeen, jotta hanke saadaan kunnialla maaliin.

Etätyöpajassa Ritva Kuusisto kertoi pilaantuneiden maiden selvityksestä, Kirsi Pääkkö luonto- ja maisemaselvityksestä, Lassi Kalleinen kasvillisuus selvityksestä, Esa Aalto linnustosiselvityksestä sekä Ritva Kuusisto ideakilpailun tuloksesta. Selvitykset löytyvät hankkeen [projektilta](#). Työskentelyssä käytettiin myös yhdistelmäkuva, johon oli liitetty voittaneen työn päälle selvityksissä esille tulleita luontoarvoja. Osallistujia pyydettiin myös vastaamaan sähköiseen kyselyyn 27.4.2020 mennessä.

Työpajassa käytyä keskustelua

Pima -selvitys: Keskustelussa nousi esille selvityksen riittävyys. Raskasmetallipitoisuudet tarkasteltavalla alueella selittyvät aiemmalla käytöllä. Pilaantuneiden maiden osalta tehdään tarkennuksia kesällä 2020. Mm. varikon osalta tehdään selvitystä tiheällä pisteverkolla ja lattianäytteillä. Rakennusten mm. varikon osalta asbestitarkastelut tulevat ajankohtaiseksi myöhemmin. Tavoitteena on säilyttää ja löytää hyötykäyttöä rakennuksille ja niiden materiaaleille. Joka tapauksessa kiertotalous ja hyötykäyttö tulevat olemaan vahvasti mukana alueen suunnittelussa. Selvitystä ei ollut tehty Tervaporvarin puistoon Merijalin rannan rakennuksiin saakka, koska väliin tulee jäämään rakentamaton alue. Sulfiittitutkimuksia on jo tehty eikä näitä ole alueelta löydetty. Siltialueita ei ole tutkittu, koska alavina alueina meritulvariskit rajoittavat joka tapauksessa niiden rakentamista. Alueen kuivaustasoista ja pengerryksistä ei voi vielä sanoa mitään, koska niitä ei ole vielä suunniteltu. Pohjaveden pintatason vaihtelusta ei ole ollut puhetta, mihin maa ja mittaus osaa paremmin vastata. Kuntotutkimuksia on tehty pelkkiin rakennuksiin, ei rakennusten alta. Varikon osalta tätäkin tullaan tekemään. Lisäksi näihin asioihin tartutaan vielä rakennusaikanakin tarvittaessa.

Luonto- ja maisemaselvitys: selvityksessä on tehty katsauksia historiaan ja nykytilaan sekä annettu suosituksia. Keskustelussa nousi esiin Tervaporvarin puiston rajausta: nimenä tarkoittaa koko viheraluetta Merijalin rannan rakennuksista Hietasaaren sillalle saakka. Asukkaiden puheissa se liittyy lähinnä Merijalin rannan rakennusten viereiseen puistoon. Nämä eri merkitykset voivat aiheuttaa sekaannuksia sille, mistä puhutaan. Etätyöpajan osallistujat ilmaisivat myös puoltavia lausuntoja rantojen nykykäytölle ja luonnontilassa olemiselle. Vihreyttä alueella tulee joka tapauksessa säilyttämään. Lisäksi keskustelussa nousi esille huoli Uiton talosta, jota ei ole määritelty arvokkaaksi/suojeltavaksi rakennukseksi.

Kasvillisuus selvitys: Alueen lajisto perustuu kulttuurihistoriaan, ei luonnonlajistoon. Kasvillisuudessa vallitsevina ovat tulokaslajit, puutarhajäänteet ja vieraslajit. Uhanalaisista lajeista alueelta löytyvät Lietetatar ja Paunikko, joita tulee suunnittelussa huomioida. Niiden esiintymäkanta vaihtelee vuosittain. Alueen metsätyypit ovat repaleisia eikä luonnontilaisia juurikaan ole. Alueella on erilaisia lehtotyyppisiä, mutta lehtosydän on jo nykyisellään pirstaloitunut. Harmaaleppälehdot ovat arvokkaita. Rannat ovat maisemoituja puistomaisia alueita. Saraniityillä on kukkivia kasveja paljon ja niitä toivotaan säilytettävän. Rannoille ei toivota rakentamista. Ravanderin huvilapuutarha on hienoa aluetta.

24.4.2020

Linnustoselvitys: Linnustoa on selvitetty kahtena vuonna, sillä uhanalaisten lajien määrittelyssä on tullut uusi luokitus 2019. Uhanalaisista lajeista alueella esiintyy muutamia pesimälajeja, mutta silmällä pidettäviä lajeja on enemmän. Alueella on ylipäättään runsas pesimälajisto. Se toimii myös vähäisessä määrin muuttolintujen levähdyspaikkana. Koontiraportin muuttolintutaulukosta oli pudonnut pois havainnot 12 uhanalaisesta ja 7 silmällä pidettävästä lajista (esittelijän ja tekijän täsmennys tilaisuudessa). Rajatut alueet rannoilla ovat tärkeitä linnustolle. Linnustoille on hyväksi, jos alueelta löytyy mm. luonnontilaa ja lahopuita. Myös Mustasalmen lehtojen käsittelyllä on merkitystä. Alueella on myös joitakin nisäkkäitä kuten peltomyyrä, rusakko, siili, saukko ja kuuttikin on nähty Hartaanselällä uimassa.

Ideakilpailu: Ideakilpailussa haettiin alueen kehittämiseksi ideoita. Näiden pohjalta tehdään nyt yleissuunnitelmaa. Ehdotusten ja selvitysten välillä on ristiriitaisuuksia, joita ratkotaan jatkosuunnittelussa. Kilpailun ehdotuksia ei toteuteta sellaisenaan vaan niistä poimitaan mukaan parhaita paloja.

Työskentelyvaiheen keskustelua:

- Alueen rakentamista ylipäättään kyseenalaistettiin keskustelussa, miksi näin tehdään? Alueen rakentamisen taustalla on yleiskaava, jossa alueen merkintä on AK (mahdollistaa kerrostalojen lisäksi muitakin asumismuotoja ja toimintoja). Kaupungissa tarvitaan uusia asuntoja, jotka strategian mukaisesti sijoitetaan tiivistäen nykyistä rakennetta, jotta palvelujen saatavuus olisi turvattua.
- Aluetta suunnitellaan noin 2500 uudelle asukkaalle.
- jatkosuunnittelussa suunnitelmia tullaan esittämään myös 3d-mallinnuksina

- Liikenneselvitys tehdään maankäytön jatkosuunnittelun rinnalla. Liikenteen toimivuutta tarkastellaan mallien avulla. Alueen sijainti isojen väyline läheisyydessä on hyvä liikenteen kannalta. Myöskin messujen aikainen pysäköinti selviää suunnittelun kuluessa, sillä messualueen sijaintiakaan ei ole vielä kiinnitetty tarkemmin. Pysäköinti voi olla myös kauempana. Koskitiestä ei tule läpiajokatua jatkossakaan.
- asukkaiden mukaan liikenteen osalta on myös mietittävä messujen jälkeistä liikennettä. Edelleenkin aikaisemmalla messualueella ajellaan katselemassa.
- Rannassa oleva kevyenliikenteenväylä on jo nykyisellään kovin ruuhkainen. Sen toivottaisiin jatkossakin olevan kaikkien käytössä, jolloin baanaverkon sijainti tällä kohden tulisi tarkastella jatkosuunnittelussa.
- Uusi kevyenliikenteensilta aiheutti keskustelua sen tarpeellisuudesta, esteettisyydestä ja kalleudesta. Se ei ollut ideasuunnitelmien edellytyksissä, mutta kaikissa suunnitelmissa se oli kuitenkin otettu mukaan. Tätäkin tarkastellaan jatkosuunnittelussa ja viime kädessä päättäjät päättävät, löytyykö sille rahoitusta, jos se säilyy suunnitelmissa.

- Koskitietä vasten oleva korkea selkämuuri koettiin yhteisöllisyyttä rajoittavana sekä olemassa olevan ja uuden asutuksen toisistaan rajaavana tekijänä. Onko yhteisöllisyys arvo vain uudella alueella vai pitäisikö sen ennemminkin yhdistää nykyistä ja uutta? Toisaalta rakentaminen blokkaa pois melua, mutta voi aiheuttaa näkemärajoitteita nykyisille asukkaalle. Yhteisöllisyys syntyy ennen kaikkea toiminnasta, johon halutaan kaikki mukaan. Koskitien varressa olevat komeat puuryhmät haluttiin säilyvän sekä rakennusten kerroskorkeuden olevan korkeintaan 4-kerrosta. Näitä kysymyksiä tarkastellaan jatkosuunnittelussa.
- Aluetta suunnitellaan monipuoliseksi erilaisine asunto- ja hallintamuotoineen, ei vain rikkaille.

- Pietarin kalansaalus -ehdotuksessa oli erityisen hyvää metsän säilyttäminen Hietasaaren puolella, mikä toivottiin huomioitavan jatkosuunnittelussa.
- Alueen suunnittelussa hyödynnetään viherkerrointa, joka huomioi mm. viherkatot.

24.4.2020

- Viheralueiden kehittämisessä tulisi ottaa mukaan myös paahdeniityt ja -kedot, jotka toimisivat monimuotoisina, jopa terveyshyötyjä asukkailla tuovina kohteina alueella. Luonnontilaiset rantavyöhykkeet koettiin hyväksi, jolloin näihin sopisivat hyvin myös kedot ja niityt. Samoin näkymiä pidettiin tärkeinä. Luonnontilaisuus luo myös epämääräisiä alueita, joista voi löytää jännittäviä kohteita; ne eivät ole tylsiä. Alueella tarvitaan myös viljejä luontokohteita kaupunkilaisten virkistys- ja viihtymispaikoiksi.
- Toppilansaaren puolella on pienpuistoja, joten tälle alueelle toivotaan toiminnallista puistoa (esim. roikkumispuita), jonka osana voi olla katu- ja puistotiloja. Puistoissa tulisi olla myös aikuisia aktivoivia elementtejä. Pietarin kalansaalais -ehdotuksessa ollut metsäpuisto sai kannatusta.
- Mustasalmen reitin vieressä oleva niitty toivottiin säilytettävän (sijaitsee merimerkin vieressä)
- Lehtojen säilyttämistä kannatettiin. Myös kulkuyhteyksien suunnittelussa tulisi nämä huomioida. Hyviä paikkoja kevyenliikenteenväylille olisivat eri metsätyyppien välitilat. Lehtometsien latvusten sulkeutuneisuus koettiin hyväksi, sillä liika valo rehevöittää aluskasvillisuutta.
- Alueen alavuus aiheutti huolta; jos sille tehdään korotuksia, voivatko ne aiheuttaa esim. puiden kuolemista. Näitä ei ole vielä suunniteltu, vaan ovat osa jatkosuunnittelua..
- Huomioita kiinnitettiin myös Lietetatar -esiintymiin; estävätkö nämä rakentamista ja esim. siltapalkkien sijoittamista. Tarkastellaan jatkosuunnittelussa.

- Veneilyn ja melojien tarpeiden huomioiminen on kannatettavaa ja tarpeellista. Hartaanselkä on oiva paikka melonnalle ja melontakeskukselle alueella on tarvetta esim. Tukisaaressa. Venepaikkoja tarvitaan vähintään sama kuin nykyisin. Niiden sijoittelussa on huomioitava Hietasaaren menevän sillan alla vallitseva kova virtaus. Hietasaaren puoli koettiin paremmaksi paikaksi venelaitureille. Voisiko suojaksi tehdä maisemoinnilla pientä aallonmurtajaa? Myös vieraileville veneille tulisi osoittaa laituripaikkoja. Veneilyssä tulisi myös miettiä mahdollisuuksia yhteiskäytölle, vuokraukselle ja muille jakamistalouden uusille ratkaisuille.
- veneet ja kalastus ovat alueelle leimaa antava näky; niiden tulee säilyä myös tulevaisuudessa, ovat osa alueen kulttuurihistoriaa.

- Alueelle toivotaan vähintään nykyisten virkistysmahdollisuuksien säilymistä. Myös erilaisia kohtaamisenpaikkoja ja palveluja (esim. ravintola, kahvila yms.) toivotaan molemmille puolille.
- Varikon käytöksi keskustelussa esitettiin mm. matalankynnyksen liikuntapaikkaa, harrastetiloja, nuorisotiloja, asukastupaa, kahvilaa, talvipuutarhaa jne. Rakennukset voisivat toimia hyvin yhteisöllisyyttä lisäävinä. Haasteena tässä on niiden omistajuus: kuka jatkossa?
- Miksi Uiton talo ei ole kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus? Pohjois-Pohjanmaan liitto on tehnyt selvitykset maakuntakaavaa varten, jolloin osa Varikon rakennuksista oli harkinnassa, mutta niitäkään ei otettu mukaan. Vain Villa Castren on maakunnallisesti merkittävä rakennus alueella. Uiton talo on rakennustaiteellisesti tyypillinen 50-luvun talo, joka ei ole myöskään mukana Oulun inventoinneissa. Museo on mukana suunnittelussa, jolloin asiaa voidaan tarkastella, tuleeko esim. uusia suojelumerkintöjä kaavaan. Vanhojen talojen säilymisen kannalta olisi olennaista löytää niille toimivat käyttötarkoitukset ja käyttäjät. Uiton talosta tehdään rakennushistoriaselvitys kesällä 2020, jolloin museo ottaa tähän kantaa.
- Keskustelua käytiin myös Nurron talosta, joka oli otettu huomioon hyvin Pietarin kalansaalais -ehdotuksessa; tämä tulisi huomioida jatkosuunnittelussa. Mitä käyttöä Nurron talolle löydetään? Aikoinaan sen käytöksi on suunniteltu esim. Hietasaaren info-keskus, näyttelytila, opastusta linnuista, oleskelupaikka, välineiden vuokrausta ja myyntiä, käsityö- ja tuotemyyntiä jne. Haasteena tässä on, kuka ottaa talon ja alueen vastuulleen. Kuten on ollut huomattavissa kaupunkikin pyrkii myymään kiinteistöjä muille tahoille, joten ulkopuolisia omistajia tarvitaan.

24.4.2020

- keskusteltiin Vaakunakylästä ja sen mahdollisesta huomioimisesta jatkosuunnittelussa. Löytyisikö sieltä jotain ideaa ja teemaa jatkosuunnitteluun? Asunmessut ovat kiinnostuneita tuomaan esille alueen historiaa, joten Vaakunakylästä tehdään historiaselvitys ja kenttätutkimusta yliopiston toimesta.
- keskustelussa nousi esille, onko järjestöjen halukkuutta olla mukana suunnittelussa kartoitettu, mikä voidaan tehdä jatkossa. Samoin yrittäjien ja matkailun osalta mietitään keinoja suunnitteluun mukaan ottamiseksi.
- tuulisuudesta ei ole aiemmin ollut puhetta, on otettava jatkosuunnittelussa huomioon esim. katulinjauksissa

Jatkotyöskentely: osallistujia pyydettiin vastaamaan sähköiseen kyselyyn 27.4. mennessä. Kyselyssä voi tuoda vielä esille tarpeita, näkemyksiä, kehittämissuhteita jne. Materiaalia, skissejä jne. voi lähettää myös sähköpostilla osoitteeseen hartaanselanranta@ouka.fi. Mikäli haluaa saada jatkossa tietoa hankkeen etenemisestä mm. uutiskirjeen muodossa tuohon samaan sähköpostiosoitteeseen voi ilmoittaa yhteystietonsa. Osallistumisen yhteydessä tehdyt ilmoitukset on jo otettu huomioon.